

DE EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR GEGEVENSBESCHERMING

Samenvatting van het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming over de mededeling van de Commissie betreffende het Internetbeleid en -governance — De rol van Europa bij het vormgeven van de toekomst van internetgovernance

(De volledige tekst van dit advies is beschikbaar in de Engelse, Franse en Duitse taal op de website van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming: <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 246/04)

I. INLEIDING

I.1. Raadpleging van de EDPS

1. Op 12 februari 2014 publiceerde de Europese Commissie een mededeling over het internetbeleid en -governance („de mededeling”) ⁽¹⁾. De mededeling werd aangenomen in de nasleep van de onthullingen over grootschalige bewakingsprogramma's uitgevoerd door de Amerikaanse inlichtingendiensten op (en via) het internet die het vertrouwen in het internet en de huidige governance ervan hebben aangetast en die oproepen tot een onmiddellijke hervorming.
2. Wij betreuren dat we niet voorafgaand aan de publicatie van de mededeling werden geraadpleegd. Desalniettemin, gelet op het feit dat internetgovernance en het recht op privacy en gegevensbescherming nauw met elkaar samenhangen, hebben we besloten om dit advies op eigen initiatief uit te geven overeenkomstig artikel 41, lid 2, van Verordening (EG) nr. 45/2001.

I.2. Inhoud van de mededeling

3. De mededeling stelt een basis voor een gemeenschappelijke Europese visie voor internetgovernance voor. Het beoogt in het bijzonder de volgende punten:
 - het verdedigen en bevorderen van fundamentele rechten en democratische waarden, evenals structuren voor multistakeholdergovernance die zijn gebaseerd op duidelijke regels die rekening houden met deze rechten en waarden;
 - internet als één enkel niet-versnipperd netwerk dat is onderworpen aan de wetten en standaarden die ook van toepassing zijn op andere aspecten van het dagelijks leven, waarop individuen hun rechten kunnen uitoefenen en gebruik kunnen maken van rechtsmiddelen ingeval deze rechten worden geschonden ⁽²⁾.
4. Om dit te bereiken, richt de mededeling zich op de belangrijke beleidsterreinen die verband houden met het ingewikkelde ecosysteem waarvan internetgovernance deel uitmaakt, namelijk op de ontwikkeling van de beginselen betreffende internetgovernance, samenwerkingsverbanden en kernfuncties van het internet. Het geeft tevens concrete voorstellen weer over hoe men het huidige multistakeholdermodel kan versterken. Ten slotte wordt er gekeken naar een aantal belangrijke kwesties met betrekking tot internetgovernance die in de toekomst moeten worden aangepakt, namelijk de sterke wisselwerking tussen technische standaarden en internetbeleid, de belangrijkste uitdagingen ten aanzien van het terugwinnen van het vertrouwen en de conflicten tussen rechtsgebieden en wetten.
5. De onderliggende beginselen van de hervorming zouden - volgens de Commissie - moeten bestaan uit een verhoogde transparantie, verantwoordingsplicht en inclusiviteit van de manier waarop het internet wordt beheerd.
6. De Commissie plaatst de fundamentele vrijheden en mensenrechten „waarover niet te onderhandelen valt” en „die online beschermd moeten worden” centraal in de hervorming ⁽³⁾.

I.3. Doel van het advies

7. Sedert de publicatie van de mededeling werden de besprekingen van de ontwikkeling van de internetgovernance voortgezet, met name op de ICANN-bijeenkomst in Singapore van maart 2014 en op de Global Multistakeholder Meeting on the Future of Internet Governance (NetMundial), die plaatsvond in april 2014. De besprekingen zullen verdergaan op de ICANN-bijeenkomst in juni 2014 in Londen.

⁽¹⁾ COM(2014) 72 final.

⁽²⁾ Zie Mededeling, blz. 2.

⁽³⁾ Vicevoorzitter van de Commissie Neelie KROES, persmededeling IP/14/142 van 12.2.2014.

8. Met dit advies willen we een bijdrage leveren aan het debat, aangezien elke hervorming van internetgovernance waarschijnlijk een aanzienlijke impact zal hebben op de burgers en hun grondrechten en niet in het minst op hun recht op privacy en gegevensbescherming. Hoewel dit advies een wereldwijd probleem behandelt en rekening houdt met de ontwikkelingen op mondiaal niveau, is het vooral gericht op de maatregelen die de Europese Unie en haar instellingen kunnen nemen om het debat, de structuren en processen zelf van internetgovernance te beïnvloeden.
9. Het onderhavige advies bestaat uit drie hoofdstukken. Hoofdstuk II steunt op het hechte verband tussen internetgovernance enerzijds en de bescherming van gegevens en van de persoonlijke levenssfeer anderzijds. Hoofdstuk III onderzoekt hoe de huidige EU-wetgeving kan helpen het internet vorm te geven met maatregelen en regels die ervoor zorgen dat individuele rechten op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van gegevens correct worden nageleefd. Hoofdstuk IV heeft betrekking op verdere actie die zowel wenselijk als noodzakelijk blijkt te zijn om een bevredigende vormgeving van internetgovernance te bereiken. Dit hoofdstuk beoogt een tijdig antwoord te verstrekken op de problemen die het internet dagelijks met zich meebrengt.

V. **BESLUIT**

67. Wij verwelkomen de inspanningen van de Commissie in de mededeling de belangrijke beleidsterreinen die hervormd moeten worden vast te stellen, dit in de nasleep van de bewakingsschandalen die het vertrouwen van de gebruikers van het internet als hulpmiddel voor deelname aan het democratische debat hebben aangetast.
68. De Commissie heeft erkend dat er behoefte bestaat aan een gedeeld en werkelijk wereldwijd model van internetgovernance en heeft zichzelf bijgevolg verbonden tot het nemen van een aantal initiatieven die het hervormingsproces zo inclusief en transparant mogelijk moeten maken.
69. Voortbouwend op de voorstellen en inspanningen van de Commissie hebben wij in dit advies een aantal suggesties geformuleerd die de cruciale problemen met betrekking tot het nauwe verband tussen de privacy- en gegevensbescherming en het internet werkelijk kunnen aanpakken.
70. Onze opmerkingen zijn in het bijzonder gericht op de volgende elementen:
 - In de besprekingen over het internetbeleid zou rekening moeten worden gehouden met de aard van het grondrecht op privacy en gegevensbescherming. Dergelijke rechten liggen aan de basis van de online-interacties tussen internetgebruikers en zouden zowel online als offline moeten worden beschermd.
 - Besprekingen over internetgovernance zouden privacy- en gegevensbescherming als prioriteit moeten opnemen.
 - In het kader van een multistakeholder-benadering van de internetgovernance staan wij achter maatregelen die een ruime vertegenwoordiging van stakeholders verzekeren, met inbegrip van de erkenning van de rol van gegevensbeschermingsoverheden in het verbeteren van de samenhang van de handhaving van de gegevensbeschermingsregels op globaal niveau.
 - Wij zijn verheugd dat de Commissie zich inzet voor een snelle goedkeuring van belangrijke wetgeving, in het bijzonder van de voorgestelde algemene verordening gegevensbescherming. Het versterken van de rechten op gegevensbescherming van de betrokkenen en het recht op vernietiging zouden moeten deel uitmaken van de hervorming van de internetgovernance.
 - De Commissie zou een brede aanpak van internetgovernance moeten bevorderen en de beveiliging van de verwerking van persoonsgegevens moeten verzekeren. Wij verzoeken de Commissie actie te ondernemen om de coördinatie van het veiligheidsbeleid op wereldwijd niveau te vergemakkelijken, aangezien ieder conflict in dergelijk beleid zowel de veiligheid als de gegevensbescherming in gevaar zou brengen.
 - Wij zijn tevreden over de verwijzing van de Commissie naar het nauwe verband tussen het technologische ontwerp en gegevensbescherming. We moedigen de Commissie aan om al in de vroege ontwerpfase te werken aan het opnemen van optimale gegevensbeschermingsnormen in de technologie (*gegevensbescherming door ontwerp en gegevensbescherming door standaardinstellingen*).

- Met betrekking tot netneutraliteit raden wij ten stelligste aan dat, onverminderd het lopende debat daarover, elke uiteindelijke oplossing een verzameling moet bevatten van de brede consensus over de beginselen die moeten worden toegepast en over de noodzaak passende waarborgen te voorzien voor de gebruikers en hun rechten.
- Wij steunen de inspanningen van de Commissie om een snelle oplossing te vinden voor wetsconflicten die vaak ontstaan in verband met internet en die de rechten van de gebruikers op privacy- en gegevensbescherming op het spel zetten. Bovendien stellen wij voor dat de gebruikers, ingeval van een conflict van rechtsgebieden, in het bezit gesteld worden van bijkomende en meer precieze informatie over de wetgeving inzake gegevensbescherming en de veiligheidsmaatregelen die van toepassing zijn op de verwerking van hun persoonsgegevens.
- Wij verzoeken de Commissie en andere private en publieke stakeholders grotere inspanningen te leveren voor meer internationale samenwerking, zowel op het vlak van gegevensbescherming als van convergentie van internationale stakeholders over gemeenschappelijke technische en gegevensbeschermingsnormen.
- Wij verwachten dat de Commissie leiderschap toont en actie onderneemt als een katalysator in de besprekingen over het nieuwe internetgovernancemodel. Voorts raden we de Commissie aan om EUnormen met betrekking tot gegevensbescherming te bevorderen en om de toetreding van derde landen bij de relevante internationale gegevensbeschermingsnormen aan te moedigen. Tenslotte steunen wij de vaststelling van een internationaal instrument dat de inlichtingen- en wethandhavingsautoriteiten verplicht de gegevensbeschermingsnormen na te leven.

Gedaan te Brussel, 23 juni 2014.

Giovanni BUTTARELLI

Europese adjunct-toezichthouder voor gegevensbescherming
